

[Vanggaard.]

de fleste store Lande er gaaet ind paa ikke at bruge Giftgas; men ikke desto mindre taler man om, at ikke blot overfor befæstede Byer, men overfor aabne Byer vil der blive anvendt Giftgas, og Kvinder og Børn vil blive dræbt. Byer, der ligger aabne ud imod Havet, jeg kan f. Eks. nævne Fredericia eller Aarhus, kan man jo lige saa let skyde ned med Kanoner fra Søen, som man kan angribe dem med Giftgas, men i Regeringspartierne har man aabenbart anset Giftgassen som et særlig virkningsfuldt Middel, maaske et særlig virkningsfuldt politisk Middel.

Men tror man da virkelig, at Folkeforbundet og de internationale Aftaler har saa ringe Betydning, at vi paa dette Omraade skulde være udsat for at komme tilbage til Middelalderens Barbari? Er det saaledes, at ikke en Gang de, der særlig tror paa det mellemfolkelige Arbejdes Betydning, tror, at det skulde have Betydning til Afskaffelse af den mest brutale Form for Krig, nemlig Anvendelsen af Giftgas overfor værgeløse Mennesker? Saa megen Tro har jeg til det mellemfolkelige Samarbejde, og de, der ellers her i Landet først og fremmest er Vaabendragere for dette, bør heller ikke paa dette Punkt udsaa en Pessimisme, som neppe har nogen Rod i det virkelige Liv.

Jeg kunde endelig til Slut have Lyst til at sige — det lyder maaske besynderligt at sige det —, at vi her i Landet har baade en Hær og en Flaade, og naar vi endelig tænker paa et Forsvar, bør vi tænke baade paa Flaaden og Hæren, men vi bør ikke ensidig tænke paa een af disse Faktorer. Jeg tror ikke, at een af disse Faktorer alene er i Stand til at løse vore Forsvarsopgaver i Tilfælde af, at vor Neutralitet bliver brudt. Jeg tror ikke, Flaaden er det. Den har en betydelig Bevogtningsopgave, den har en Observationsopgave i Tilfælde af, at der udbryder Krig, og den kan naturligvis ogsaa have en Kampopgave, men man maa ikke underkende, at en væsentlig Del af Kampopgaven paahviler Hæren, og naar jeg siger Hæren, tænker jeg paa Hæren i videste Forstand, baade Infanteri, Artilleri, Luftforsvar og ogsaa det nødvendige Rytteri til Observation.

Man vil maaske synes, det er under-

ligt, at jeg nævner dette, at naar vi tænker paa vort Forsvar, bør vi tænke paa disse forskellige Faktorer og afveje dem mod hinanden, men ikke ensidigt give en enkelt af disse Fortrinet; men skulde det ske, at hele denne Drøftelse ender resultatløst og vi bliver staaende ved de samme Budgetter, kunde jeg ønske, at man reviderede disse Budgetter.

Det er givet, at de Summer, der nu gives ud, kunde anvendes paa en efter Nutidens Erfaring mere formaalstjenlig Maade, og findes der i den Henseende nogen større Sagkundskab end henholdsvis Hærens og Flaadens ansvarlige Ledelse? Vilde det da ikke være rimeligt — hvis vi altsaa bliver staaende ved de nuværende Budgetter —, at Hærens og Flaadens ansvarlige Ledelse fremkom med Forslag om en lidt ændret Fordeling af Udgifterne i Overensstemmelse med de Erfaringer, som Tiden har gjort paa de rent tekniske Omraader? Det kræver naturligvis en Lovændring, men kunde man ikke, hvis alt andet glipper, blive enig om den?

Jeg vil i øvrigt ligesom mit Partis Ordfører haabe — det er noget, vi har haabet i mange Aar i dette Land —, at dette Spørgsmaal her ligesom f. Eks. i Sverige ikke maa være et Spørgsmaal, overfor hvilket den ene Part stiller sig paa Afrustningens Standpunkt og den anden Part paa Forsvarets, men et Spørgsmaal, overfor hvilket alle mere og mere føler deres Ansvar. Og jeg kan ikke komme bort fra, at ved en isoleret Afrustning tager vi ikke vort Ansvar.

Ved en isoleret Afrustning bringer vi efter min Mening Danmark i en skæbnesvanger Stilling. Vi kan i denne Sag ikke skille os fra de nordiske Lande, med hvem vi saa tidt i de onde Tider under Krigen har drøftet den vanskelige Situation, der den Gang var; og naar man nu tænker paa at ville gaa til en isoleret Afrustning, tror jeg alligevel, Tiden er inde til at undersøge, om dette Eksperiment er raadeligt for Danmark.

Jeg ved godt, at Regeringen tager Ansvar for, at det er raadeligt. Jeg for mit Vedkommende tror ikke, det er raadeligt; jeg tror, vi bringer os i en ringere Stilling, hvorved vi ogsaa rent økonomisk kan svække Danmark, og den Stilling ønsker